

DEVRE TATİL SÖZLEŞMELERİ VE TÜKETİCİ HUKUKU

Prof. Dr. CEVDET YAVUZ
M.Ü. Hukuk Fakültesi

Giriş

Bilindiği gibi, 23.2.1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile, tüketicinin bu sıfatla taraf olduğu hukuki işlemlerde kendisiyle sözleşme ilişkisi içinde olduğu meslekten satıcı/hizmet ya da mal sağlayan karşısında tüketicinin korunması amacı güdülmektedir. Gerçekten bu kanunun amacı, "ekonominin gereklerine ve kamu yararına uygun olarak tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, aydınlatıcı, eğitici, zararlarını tazmin edici, çevresel tehlikelerden korunmasını sağlayıcı önlemleri almak ve tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini özendirme ve bu konudaki politikaların oluşturulmasında gönüllü örgütlenmeleri teşvik etmeye ilişkin hususları düzenlemek" olarak açıklanmış (m.1) ve hemen akabinde, bu kanunun kapsamı, burada belirtilen amaçlarla "mal ve hizmet piyasalarında tüketicinin taraflardan birini oluşturduğu her türlü hukuki işlem" olarak ifade edilmiştir (m.2). Böylece "kapsam"a ilişkin bu düzenlemeden tüketici işlemi (sözleşmesi) kavramına ulaşmak ve bu suretle tüketici işlemi (sözleşmesi) kavramını tanımlayabilmek mümkün olabilmektedir. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un tüketici işlemi (sözleşmesi) tanımı, "mal veya hizmet piyasalarında tüketici ile meslekten satıcı/hizmet ya da mal sağlayan arasında yapılan ve tüketici hakları itibarıyla tüketicinin korunması gereken her türlü hukuki işlem" olarak yapılabilecektir.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un başlangıcında bu şekilde genel bir "tüketici işlemi (sözleşmesi)" tanımına ulaşmak mümkün iken; bu kanunda, "amaç, kapsam,tanımlar"ı takiben (m.1,2,3) "tüketicinin korunması ve aydınlatılması" olarak, "ayıplı mal ve hizmetler"de (m.4), "satıştan kaçınma"da (m.5), "takstitli satışlar"da (m.6), "kampanyalı satışlar"da (m.7), "kapıdan satışlar"da (m.8,9), "tüketici kredisi" sözleşmelerinde (m.10) ve "sürelili yayınlar"a ilişkin abonelik sözleşmelerinde (m.11) tüketicinin korunması için gerekli tedbirler düzenlenmiştir. Kanunda, genel bir tanımlama ve düzenlemeden sonra münferit tüketici işlemlerinin (sözleşmelerinin) düzenlenmesinin anlamı, her halde tüketicinin sadece bu münferit tüketici işlemlerinde koruma görmeyeceği ve diğer tüketici işlemlerinde korunmayacağı olmayacaktır. Anılan kanunun sisteminde tüketici, bu sıfatla taraf olduğu tüm hukuki işlemlerde korunacaktır. Kanunda sayılan ve düzenlenen tüketici işlemleri de, tüketicinin nasıl korunması gerektiği ve bu korumayı

sağlayacak tedbirlerin neler olabileceği konusunda örnek olma özelliğini taşımaktadır.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da sayılan tüketici işlemleri (sözleşmeleri) arasında "devre tatil sözleşmeleri" bulunmamaktadır. Yaptığımız yorum ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a verdiğimiz anlam çerçevesinde, bu sözleşme, yine de tüketicinin tüketici sıfatıyla taraflarından birini oluşturduğu tüm durumlarda, tüketici işlemi (sözleşmesi) olarak nitelendirilecek ve bu sözleşmenin tarafı olan tüketicinin bu kapsamda olarak korunması gerekecektir. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da düzenlenen tüketici işlemleri ile ilgili getirilen yasal düzenlemeden yararlanarak "devre tatil sözleşmeleri"nde tüketicinin korunmasının nasıl gerçekleştirilebileceği hususu belirlenebilecektir. Yargıtay uygulamasında da, -aşağıda yapacağımız açıklamalarda görüleceği üzere, en azından bu sözleşmeler bakımından bu yorumun benimsendiği tespiti de yapılabilecektir.

I. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Devre Tatil Sözleşmeleri ve Tüketicinin Korunması

1. Tanım ve Geçerliliği

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun anlamında "devre tatil sözleşmesi", taraflarından birini tüketicinin oluşturduğu ve tüketiciye, devreli tatil temelli olarak, belirli veya belirlenebilir bir taşınmazın bir kısmının veya tamamının tatil amaçlı kullanım ve yararlanma hakkının belirli veya belirlenebilir bir dönem süresince doğrudan veya dolaylı olarak bırakılmasını amaçlayan bir tüketici işlemidir.

Diğer tüketici işlemlerinde getirilen sisteme uygun olarak bu sözleşmenin geçerli olabilmesi için, en az iki nüsha halinde ve nüshalardan birinin tüketiciye verilmesi gerekir. Geçerlilik açısından sadece en az iki nüsha olarak ve yazılı şekilde yapılması da yeterli olmayacak; ayrıca -yine kanunla düzenlenen diğer tüketici işlemlerinde olduğu gibi- devre tatil sözleşmelerinin asgari içerik koşuluna uyulması da lazım gelecektir. Bu asgari içeriğin belirlenmesi de, bu sözleşmenin, taksitli, kampanyalı, ön ödemeli ya da kapıdan yapılmasına göre farklılık gösterecektir. Ancak devre tatil sözleşmesinin yapılış tarzı ne olursa olsun mutlaka sahip olması gerekli asgari içeriği bakımından bazı tespitler yapılabilecektir. Sözleşme metninde:

- a) Tarafların kimlikleri ve ikametgahları,
- b) Sözleşme konusu hakkın niteliği, kapsamı ve kullanılma koşulları,
- c) Tatil amaçlı kullanılmaya hazır bir taşınmaz sözkonusu ise fiili durumu ve yeri, inşaat halinde ise fiili durumu ve makul tamamlanma tarihi,
- d) Taşınmazın tamamlanıp tatil amaçlı kullanıma hazır hale getirilmemesi durumunda yapılan ödemelerin iadesi ile yapılan ödemenin en az %50'si tutarında cezai şart ödemesi taahhüdü,
- e) Tüketicinin yararlanabileceği yüzme havuzu, sauna vb. tesisler ile ısıtılma, su, bakım vb. hizmetler ve bunlardan yararlanma koşulları,

f) Taşınmazın bakım ve onarımı ile yönetiminin ne şekilde olacağına ilişkin açıklama,

g) Sözleşmenin süresi ve belirlenmiş ise sözleşme konusu hakkın kullanılacağı tarih, belirlenmemiş ise bu dönemi belirlemeye yönelik açıklamalar,

h) Sözleşme konusu hakkın kullanılması karşılığı tüketicinin ödeyeceği bedel, ortak tesislerden ve hizmetlerden yararlanma koşulları,

i) Sözleşme konusu hakkın devredilebilme özelliği ve koşulları, varsa mübadele sisteminin özellikleri ve koşulları,

j) Sözleşmeden dönme, fesih, iptal ve caymanın tabi olduğu koşullar,

k) Sözleşmenin imzalandığı yer ve tarih

yer almalıdır (Asgari içerikle ilgili bu bilgiler, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü'nün konu ile ilgili hazırladığı tebliğ tasarısından alınmıştır).

2. Devre Tatil Sözleşmesinin "Taksitli" Yapılması

TKHK.m.6'da, taksitli satışlar bakımından tüketicinin korunması ile ilgili düzenleme getirilmiştir. Tüketicinin bedel ödeme borcunu yerine getirmesinin taksitler halinde olacağı kararlaştırılabilir. Bu durumda, tüm taksit ödemesinin tamamlanmadığı bir aşamada sözleşme konusu taşınmazdan tatil amaçlı kullanma ve yararlanmanın başlaması gerekecektir. Diğer taraftan sözleşme tarafı tüketici, TKHK.m.6 f.1 düzenlemesi içinde erken ödeme ve buna dayalı ödeyeceği bedelde indirim yapılmasını isteme hakkını kullanabilir. Taksit ödemeleri bakımından muacceliyet anlaşması yapılabilir ve bu anlaşmanın geçerliliği, TKHK.m. 6 f.2 koşullarının gerçekleşmesi ile mümkün olabilecektir. Taraflarca belirlenen ve tüketiciye bildirilen bedel, sonradan hiçbir şekilde artırılamayacaktır. Sözleşme yer alması zorunlu kayıtlar bakımından da, TKHK.m.6/son'un kıyasen uygulanması gerekecektir.

3. Devre Tatil Sözleşmesinin "Kampanyalı" Yapılması

TKHK.m.7'de, "kampanyalı satışlar" düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, "gazete, radyo, televizyon ilanı ve sair yollarla halka duyurularak düzenlenen kampanyalara iştirakçi kabul etmek suretiyle ve malın veya hizmetin bilahare teslim edilmesi veya yerine getirilmesi vaadiyle yapılan satışlarda, ilan ve taahhüt edilen mal ve hizmetlerin teslimatının zamanında yapılmaması, fiyat, nitelik ve miktarında anlaşmalara aykırı davranılması durumunda, satıcı, bayi, acenta, temsilci, imalatçı-üretici ve ithalatçı müştereken ve müteselsilen sorumludur"(f.1); kampanyalı satış olarak nitelendirilemeyen ancak malın veya hizmetin bilahare teslim veya yerine getirilmesi koşuluyla yapılan satışlar hakkında da bu hüküm uygulanacaktır. Sözleşmenin zorunlu unsurlar, TKHK.m.6/son'da belirli olanlar dışında ve bunlara ek olarak "kampanya bitiş tarihi" ve "malın ya da hizmetin teslim veya yerine getirilme tarih ve şekli" olarak belirlenebilecektir. Diğer konularda TKHK.m.6 düzenlemesi uygulama alanı bulacaktır.

Devre tatil sözleşmelerinin "kampanyalı" olarak yapılması mümkün olabilecektir; bu takdirde, TKHK.m.7 düzenlemesine tabi olacaktır.

4. Devre Tatil Sözleşmesinin "Kapıdan" Yapılması

TKHK.m.8-9 ile "kapıdan satışlar" ve "kapıdan satışlarda satıcının yükümlülüğü düzenlenmiştir. Devre tatil sözleşmelerinin de "kapıdan" yapılması mümkündür. TKHK.m.8,9 ve 31. maddelerine dayalı olarak çıkarılan "Kapıdan satışlara ilişkin uygulama usul ve esaslarına dair Tebliğ"de (TRKGM.95/136-137/RG., 21.12.1995-n.22500), "önceden mutabakat olmaksızın tüketicinin evinde ya da işyerinde yapılan satışlar", "toplantılı (grup) satışlar", "katalogdan seçim yoluyla sonuçlandırılan satışlar" ve "mesafeli satışlar", "kapıdan satış" olarak değerlendirilmiştir (m.2). Yine Tebliğ'de "kapıdan satış", "işyeri, fuar, panayır gibi satış mekanları dışında yapılan, değeri,-TL.nı aşan, tecrübe ve muayene koşullu satışlar"(m.4/d); "toplantılı (grup) satışlar", " tarihi önceden tespit edilen ve tüketicinin veya satıcının çağrısı üzerine birden fazla kişinin katılımının sağlandığı, ev ya da benzeri mekanda gerçekleştirilen tanıtım amaçlı toplantı sırasında yapılan satış" (m.4/e) ve nihayet "mesafeli satış", "yazılı veya görsel basın yoluyla satışa sunulan ürünlerin posta ve sair nakil araçları ile tüketiciye ulaştırıldığı satış" (m.4/f) olarak tanımlanmıştır.

Devre tatil sözleşmeleri de, "kapıdan", "toplantılı (grup)" ya da "mesafeli" olmasına göre, TKHK.m.8-9 ve anılan Tebliğ hükümlerine tabi olarak yapılabilmektedir..

II. Yargıtay Uygulamasında Devre Tatil Sözleşmeleri Sözleşmeleri ve Tüketicinin Korunması

Uygulamada devre tatil sözleşmelerinin tüketici sözleşmesi olarak nitelendirilip TKHK.'a tabi tutulmasında ve bu şekilde sözleşmenin tarafı tüketicinin, tüketicinin korunmasına ilişkin yasal düzenlemeden yararlandırılmasında tereddüt edilmemektedir. Özellikle devre tatil sözleşmelerinin "kapıdan", "toplantılı (grup)" ya da "mesafeli" yapıldığı durumlar bakımından, TKHK.m.8-9 ile "Kapıdan satışlara ilişkin uygulama usul ve esaslarına dair Tebliğ" hükümleri uygulanmak suretiyle tüketici sorunlarının çözümlendiği tespit ve müşahede olunmuştur. Bu konuda, aşağıda, Yargıtay kararlarından bazı örnekler verilecektir. Şöyle ki:

1. Yargıtayın 13. Hukuk Dairesi'nin 7.5.1997 Tarihli ve 1997/2242-4027 Sayılı Kararı: "Davacılar, 1995 yılı yazında Bodrum da'da tatilde iken, yanlarına gelen davalı elemanlarının anket yapıp, kendilerini davalı tesislerine davet edip bir gün boyunca ağırlandıklarını, bu sürede pazarladıkları devre tatil hakkının aslında mülk olduğunu anlattıklarını, abartılı ve yanıltıcı beyanlar sonucu mülk aldıklarını zannederek 20.9.1995 tarihli sözleşmeyi imzaladıklarını, peşinat olarak 100 Dolar ödeyip kalan satış bedeli için muhtelif vadeli 15 adet 7400 Dolar tutarında bonolar imzaladıklarını, sonradan sözleşmenin mülk satışı olmadığını anlayıp 13.11.1995 tarihli ihtarla sözleşmeyi feshettiklerini davalıya bildirmelerine rağmen, sözleşme ve bonoların iade edilmediğini bildirip iptaline karar verilmesini

istemmiştir. -Davalı, sözleşmenin geçerli olup devre tatil hakkı satıldığını bildirip davanın reddini savunmuştur. -Mahkemece satım konusunun devre mülk olup, sözleşmenin resmi şekilde yapılmadığından, geçersiz olduğundan bahisle davanın kabulüne karar verilmiş, hüküm davalı tarafça temyiz edilmiştir. -Dava konusu olan 20.9.1995 tarihli "Clup Filpper 100 yıllık Uluslar Arası Devre tatil satış sözleşmesi" başlıklı sözleşme ile davalı, Bodrum yalıkavak köyündeki tesislerinden, Vip konutlarındaki 6 kişilik bir dairede 30 Eylül ile 1 Haziran tarihleri arasında her yıl bir hafta tatil yapma hakkını yüzyıl süre ile kararlaştırılan bedel karşılığı sağlamayı üstlenmektedir. -Bir davada ileri sürülen maddi olguların hukuki nitelendirilmesini yapmak ve uygulanacak yasa maddelerini bulup uygulamak hakimnin doğrudan görevidir.(HUMK. 78). *Dava konusu sözleşme ile yapılan satış, davacı tarafın iddia ettiği ve davalı tarafın karşı koymadığı şekilde yani, davalı elemanlarının daveti üzerine, davacıların ağırlandığı davalı tesislerinde yapılmıştır. Bu şekliyle satış 4077 sayılı Tüketiciyi Koruma Kanunu' nun kapsamında kalan ve aynı kanunun 8.maddesinde belirtilen kapıdan satıştır. Bu tür satışlarda, alıcı yedi günlük tecrübe ve muayene süresi sonuna kadar malı kabul veya hiçbir gerekçe göstermeden reddetmekte serbesttir. Satıcı aldığı bedel ve senetleri iade zorundadır. Gene aynı kanunun 9.maddesi hükmüne göre kapıdan satışlarda satıcı hazırladığı sözleşme, fatura veya tesellüm makbuzu ile birlikte en az 12 punto siyah koyu harflerle yazılmış alıcının 8.maddedeki haklarını belirtir yani alıcıya hiçbir cezai ve hukuki sorumluluk üstlenmeksizin ve hiçbir gerekçe göstermeksizin alıcının satımdan cayma hakkının olduğunu belirtmek ve buna ilişkin belgeyi alıcıya imza karşılığı vermek zorundadır. Davacı tarafça ibraz edilen 20.9.1995 tarihli dava konusu sözleşme, 4077 sayılı kanunun 9.maddesinde belirtilen şekilde düzenlenmemiş ve tüketici davacının hakları belirtilmemiştir. Bu şekilde eksik düzenlenen sözleşmelerden alıcı yedi günlük süreyle sınırlı olmaksızın her zaman dönebilir. Davacı 13.11.1995 tarihli ihtarname ile satıştan döndüğünü bildirdiğine göre, satış sözleşmesi geçersiz hale gelmiştir.* Mahkemece bu gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir. Ne varki bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden, mahkeme kararının gerekçesi değiştirilerek, sonucu itibariyle doğru bulunan mahkeme kararının onanması HUMK. 438.maddesi hükmü gereğidir".

2. Yargıtayın 13. Hukuk Dairesi'nin 16.3.1998 Tarihli ve 1998/1955-2368 Sayılı Kararı: "Davacı, davalı ile devre tatil sözleşmesi yaptığını, 200 DM peşinat ve 11 adet senet bedelini ödediğini, ihtarname ile sözleşmeden caydığını öne sürerek, sözleşmenin iptaline, 4585 DM. nin ve ödenmeyen 4 adet senedin iadesine karar verilmesini istemiştir. -Davalı davacının ihtarname ile sözleşmeden caymadığını, sözleşmenin ifasını istediğini öne sürerek, davanın reddini savunmuştur. -Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir. Hüküm, davalı tarafından temyiz edilmiştir. -*Taraflar arasında, 4077 sayılı Tüketicinin korunması hakkında kanunun kapıdan satış olarak nitelendirdiği şekilde 21.8.1996 tarihinde bir devre tatil sözleşmesi yapıldığı hususunda, herhangi bir uyuşmazlık yoktur. Anılan yasanın kapıdan satışlarda satıcının yükümlülüğü başlığını taşıyan*

9. maddesinde, belirtilen nitelikte bir belgenin satıcı tarafından alıcıya verilmediği de, tarafların kabulündedir. Bu durumda alıcının, yedi günlük süre içinde cayma hakkını kullanması gerektiğinden söz edilemez. Böyle olunca kural olarak alıcının cayma hakkını yasada belirtilen iki yıllık süre içinde kullanabileceğinin, kabulü gerekir. Ne varki her yasal hakkın kullanımında olduğu gibi, cayma hakkının kullanımını da, MK. nun 2. maddesinde ön görülen dürüstlük kurallarına aykırı olmamalıdır. -Davacı alıcı sözleşmenin yapılmasından sonra 11 aylık süreyle ilgili taksit bedellerini ödemiş, ayrıca 8.8.1997 tarihli ihtarname ile de, satış bedeli dışında yan edim niteliğinde bulunan hediye tatil hakkının kullandırılması konusunda, davalıya bildirimde bulunmuştur. Bu bildirim sözleşmeden alıcıya verdiği hakkın kullanımı, dolayısıyla sözleşmenin ifasını isteme şeklindedir. Kendisine düşen edimleri, 11 ay süre ile yerine getiren ve dahası sözleşmeden kaynaklanan hediye tatil hakkında yararlanmak kullanmacının, MK. nun 2.maddesinde tanımlanan dürüstlük kuralları ile bağdaştığının kabulü olanaksızdır. Kaldıkı davalı, davacının hediye tatilden yaralandığını savunmuş, davacı ise bu savunmaya karşı koymamıştır. Şu durumda davanın reddine kara verilmesi gerekirken isteğin kabul edilmiş olması usul ve yasaya aykırıdır. Bozma nedenidir”.

3. Yargıtayın 13. Hukuk Dairesi'nin 5.10.1998 Tarihli ve 1998/6129—7359 Sayılı Kararı:

“Davacılar, davalı ile devre tatil sözleşmesi yaptıklarını, 1450 dolar peşinat ile senetler verdiklerini sözleşmeden caydıklarını, 1450 dolar peşinatın iade edilmediğini öne sürerek, itirazın iptaline karar verilmesini istemişlerdir. -Davalı, davaya cevap vermemiştir. -Mahkemece, davanın reddine karar verilmiştir. Hüküm, davacılar tarafından temyiz edilmiştir.-Taraflar arasında, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un kapıdan satış olarak nitelendirdiği şekilde, 30.1.1996 tarihinde bir devre tatil sözleşmesi yapıldığı hususunda, her hangi bir uyumsuzluk yoktur. Anılan yasanın 9. maddesinde belirtilen nitelikte bir belgenin satıcı tarafından alıcıya verilmediği de, toplanan delillerden anlaşılmaktadır. Bu durumda alıcının, yedi günlük süre içinde cayma hakkını kullanması gerektiğinden söz edilemez. Böyle olunca kural olarak, alıcının cayma hakkını yasada belirtilen iki yıllık süre içinde kullanabileceğinin kabulü gerekir. -Davacı yasada belirtilen iki yıllık süre içinde cayma hakkını kullanmış ve davalıya verdiği senetler iade edilmiştir. Ancak, 1450 Dolar peşinat iade edilmemiştir. -Tüketicinin korunması hakkındaki yasanın satıcının yükümlülüğü başlıklı 9. maddesi hükmüne göre cayma ihbarının satıcıya bildirim tarihinden itibaren 10 gün içinde, tüketicinin vermiş olduğu bedel, kıymetli evrak ve tüketiciyi bu hukuki işlemde dolayı borç altına sokan her türlü belge, satıcı tarafından iade edilecektir. -Mahkemece davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, dava konusu bedelin davacının rızası ile davalıya bırakıldığı gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmesi bozma nedenidir. -4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un 23.maddesinin 3.fıkrasında tüketici, mahkemeleri nezdinde tüketiciler, tüketici örgütleri ve bakanlıkça açılacak davaların, her türlü resim ve harçtan muaf olduğu belirtilmiştir. Bu hüküm tüketicilerin ve tüketici örgütlerinin kolaylıkla dava açmalarını sağlama amacına yönelik olup, bu nedenle dava açarken bunlar, harçtan sorumlu tutulmamışlardır. Mal ve hizmet sunan satıcı-

çılarının harçtan sorumlu tutulmamasına ilişkin yasa da bir hüküm yoktur. Dava sonunda dava kabul edildiği takdirde davanın değerine göre davalının harçtan sorumlu tutulması hüküm temyiz ettiklerinde de bunlardan temyiz harcının alınması harçlar kanununun amir hükümleri gereğidir. Davanın reddi halinde ise, davacılar harçtan muaf oldukları için bunlardan harç alınmaması gerekir. -Mahkemece bu yönler gözetilmeden davacılar davanın açarken harç alınması ve temyiz sırasında harç alınması bozma nedenidir. Davacılar davalıdan alınan tüm harçların bu nedenle iadesi gerekir”.

4. Yargıtayın 13. Hukuk Dairesi'nin 12.6.1997 Tarihli ve 5242/5359 Sayılı Kararı: “Davacı, davalı şirket adına yapılan anket sonucu davet edildiği ve katıldığı, Adıyaman’da bir otelde düzenlenen seminerde kendisine cazip tekliflerde bulunularak devre mülk satıldığını, ancak daha sonra sözleşmeden vazgeçtiğini davalı şirket yetkililerine bildirdiği halde kendisinin oyalanıp satış bedeli karşılığı imzaladığı bonolardan 5 tanesini Adana 5. İcra müdürlüğünün 96/2099 esas sayılı dosyasıyla takibe konulduğunu, satım sözleşmesi geçersiz olduğundan davalıya borçlu olmadığını tespitiyle, takibe konu bonoların, iptaline %40 tazminatın tahsiline karar verilmesini istemiştir. -Davalı, davacıya devre mülk satılmadığını, devre tatil hakkı satıldığını, davacının sözleşmeden döndüğüne dair bir başvurusunun olmadığını, takibe konu senetlerin satıma konu devre tatil hakkının bedeli olduğunu bildirip davanın reddini savunmuştur. -Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiş, hüküm davalı tarafından temyiz edilmiştir. -İcra takibine konulan ve bu dava ile iptali istenilen 5 adet 1650 Amerikan Doları tutarındaki bonoların, taraflar arasında düzenlenen 3.3.1996 tarihli “satın alma sözleşmesi” başlıklı sözleşme ile davalının, davacıya “Vera Beach Club” isimli dinlenme tesislerinde 6450 Amerikan doları karşılığı sattığı, devre tatil hakkının bedeli karşılığı düzenlenen bonolardan bir kısmı olduğu taraflar arasında tartışmasızdır. -Bir davada, ileri sürülen maddi olguların hukuki nitelendirilmesini yapmak ve uygulanacak yasa maddelerini bulup uygulamak, hakimin doğrudan görevidir. (HUMK 78. maddesi). -*Taraflar arasında 3.6.1996 tarihli “satın alma sözleşmesi” başlıklı sözleşme ile yapılan satış, davacı tarafın iddia ettiği ve davalı tarafın karşı koymadığı şekilde, yani davalı elemanlarının daveti üzerine, davacının katıldığı Adıyaman’daki otelde düzenlenen seminerde yapılmıştır. Bu şekilde satış 4077 sayılı Tüketiciyi Koruma Kanunu’nun kapsamında kalan ve aynı kanunun 8.maddesinde belirtilen kapıdan satıştır. Bu tür satışlarda, alıcı yedi günlük tecrübe ve muayene süresi sonuna kadar malı kabul veya hiçbir gerekçe göstermeden reddetmekte serbesttir. Satıcı aldığı bedel ve senetleri iade etmek zorundadır. Gene aynı kanunun 9.maddesi hükmüne göre kapıdan satışlarda satıcı hazırladığı sözleşme, fatura veya teslim makbuzu ile birlikte en az 12 punto siyah koyu harflerle yazılmış alıcının 8.maddeki haklarını belirtir yani alıcıya hiçbir cezai ve hukuki sorumluluk üstlenmeksizin ve hiçbir gerekçe göstermeksizin alıcının satımdan cayma hakkının olduğunu belirtmek ve buna ilişkin belgeyi alıcıya imza karşılığı vermek zorundadır. Davalı tarafından ibraz edilen 3.3.1996 tarihli sözleşme, 4077 sayılı kanunun 9.maddesinde belirtilen şekilde düzenlenmemiş ve tüketici davacının hakları belirtilmemiştir. Bu şekilde eksik düzenlenen*

sözleşmelerden alıcı yedi günlük süre ile bağlı olmaksızın her zaman dönebilir. Davacı, dava dilekçesi ile 3.3.1996 tarihli sözleşmeden döndüğünü bildirdiğine göre, artık bu sözleşme geçersiz hale gelmiş ve icra takibine konu olan 5 adet bono da karşılıksız kalmıştır, davalı tarafından davacıya iadesi gerekir. Mahkemece bu gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir. Ne varki bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden, mahkeme kararının gerekçesi ile değiştirilerek, sonucu itibari ile doğru bulunan mahkeme kararının onanması HUMK.438.maddesi gereğidir”.

5. Yargıtayın 13. Hukuk Dairesi'nin 27.4.1998 Tarihli ve 2982/3581

Sayı Kararı: "Taraflar arasında düzenlenen 24.11.1996 tarihli sözleşme ile, davalının davacıya 5400 Dolar karşılığı devre tatil sattığı, 50 Doların peşin ödendiği bakiye borç için senetler düzenlendiği tartışmasızdır. -Taraflar arasında düzenlenen anlaşma ile yapılan satış, davacı tarafın iddia ettiği ve davalı tarafın karşı koymadı şekilde, davalı elemanlarının daveti üzerine davacının katıldığı, Bursa'daki toplantıda yapılmıştır. Bu şekilde satış, 4077 Sayılı Tüketiciyi Koruma Kanunu kapsamında kalan ve aynı kanunun sekizinci maddesinde belirtilen kapıdan satıştır. Bu tür satışlarda alıcı yedi günlük tecrübe ve muayene süresi sonuna kadar malı kabul veya hiçbir gerekçe göstermeden reddetmekte serbesttir. Yine aynı kanunu 9.maddesi hükmüne göre, kapıdan satışlarda satıcı hazırladığı sözleşme, fatura veya teslim makbuzu ile birlikte, en az 12 punto siyah koyu harflerle yazılmış, alıcıya hiçbir cezai ve hukuki sorumluluk üstlenmeksizin ve hiçbir gerekçe göstermeksizin satımdan cayma hakkının olduğunu belirten belgeyi, imza karşılığı vermek zorundadır. -24.11.1996 tarihli sözleşme, 4077 sayılı kanunun 9. maddesinde belirtilen şekilde düzenlenmemiştir ve tüketici davacının haklarını belirten belge davacıya verilmemiştir. Bu şekilde eksik düzenlenen sözleşmelerden alıcı, yedi günlük süre ile bağlı olmaksızın her zaman dönebilir. Davacı, 19.3.1997 tarihli ihtarname ile sözleşmeden döndüğünü davalıya bildirdiğine göre, artık bu sözleşme geçersiz hale gelmiştir. Mahkemece bu gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir. [3-4077 sayılı tüketicinin korunması hakkındaki kanunun 23.maddesinin 3.fıkrasında tüketici mahkemeleri nezdinde tüketiciler tüketici örgütleri ve bakanlıkça açılacak davaların her türlü resim ve harçtan muaf olduğu belirtilmiştir. Bu hüküm tüketicilerin ve tüketici örgütlerinin kolaylıkla dava açmalarını sağlama amacına yönelik olup bu nedenle dava açarken bunlar, harçtan sorumlu tutulmamışlardır. Mal ve hizmet sunan satıcıların harçtan sorumlu tutulmamasına ilişkin yasada bir hüküm yoktur. Dava sonunda dava kabul edildiği takdirde davanın değerine göre davalının harçtan sorumlu tutulması davanın reddi halinde ise davacılar harçtan muaf oldukları için bunlardan harç alınmaması gerekir.-Mahkemece bu yön gözetilmeden harç alınmamasına yer olmadığına karar verilmesi bozma nedenidir. Ne var ki 2.ve 3.bentlerdeki yanlışlıkların giderilmesi, yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden, kararın düzeltilerek onanması HUMK. nun 438/son maddesi hükmü gereğidir”.

6. Yargıtayın 13.Hukuk Dairesi'nin 12.10.1998 Tarihli ve 6789/7685 Sayılı Kararı: "Taraflar arasında düzenlenen sözleşme ile yapılan satış, davacı tarafın iddia ettiği ve davalı tarafın karşı koymadığı şekilde, davalı şirket elemanlarını daveti üzerine, davacını katıldığı toplantıda yapmıştır. Bu şekilde satış, 4077 Sayılı Tüketiciyi Koruma Kanununun kapsamında kalan ve aynı kanunun 8.maddesinde belirtilen, kapıdan satıştır. Bu tür satışlarda alıcı, 7 günlük tecrübe ve muayene süresi sonuna kadar malı kabul veya hiçbir gerekçe göstermeden reddetmekte serbesttir. Yine aynı kanunun 9.maddesi hükmüne göre, kapıdan satışlarda satıcı, hazırladığı sözleşme, fatura veya teslim makbuzu ile birlikte en az 12 punto siyah koyu harflerle yazılmış, alıcıya hiçbir cezaî ve hukuki sorumluluk üstlenmeksizin ve hiçbir gerekçe göstermeksizin, satımdan cayma hakkının olduğunu belirten belgeyi imza karşılığı vermek zorundadır. -5.8.1996 tarihli sözleşme, 4077 sayılı kanunun 9.maddesinde belirtilen şekilde düzenlenmemiş ve tüketici davacının haklarını belirten belge, davacıya verilmemiştir. Bu şekilde eksik düzenlenen sözleşmelerden alıcı 7 günlük süre ile bağılı olmaksızın yasada belirtilen 2 yıllık süre içinde her zaman dönebilir. Davacı 19.6.1997 tarihli ihtarname ile sözleşmeden döndüğünü davalıya bildirdiğine göre, davacının ödediği paranın ve henüz ödenmeyen senetlerin iadesi gerekir. davacının 21 adet senetten 9 tanesini katılma payını ödemiş olması ve sözleşmeden cayma tarihine kadar uzunca bir sürenin geçmiş olması, davacını sözleşmeyi benimsediği anlamına gelmeyeceği gibi sözleşmeyi geçerli hele de getirmez. Olayda M.K.' nun 2.maddesinin uygulanmasını gerektiren koşullarda yoktur. Mahkemece davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile davanın reddedilmesi bozma nedenidir.[2-40077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 23.maddesinin 3.fıkrasında tüketici mahkemeleri nezdinde tüketiciler tüketici örgütleri ve bakanlıkça açılacak davaların her türlü resim ve harçtan muaf olduğu belirtilmiştir. Bu hüküm tüketicilerin ve tüketici örgütlerinin kolaylıkla dava açmalarını sağlama amacına yönelik olup bu nedenle dava açarken bunlar, harçtan sorumlu tutulmamışlardır. Mal ve hizmet sunan satıcıların harçtan sorumlu tutulmamasına ilişkin yasada bir hüküm yoktur. Dava sonunda dava kabul edildiği takdirde davanın değerine göre davalının harçtan sorumlu tutulması hükmü temyiz ettiklerinde de bunların temyiz harcını alınmaması harçlar kanununun Amir hükümleri gereğidir. Davanın reddi halinde ise davacılar harçtan muaf oldukları için bunlardan harç alınmaması gerekir".

Sonuç

Devre tatil sözleşmeleri, TKHK.m.2'nin kapsamında olarak, tüketicinin korunması gerekli tüketici işlemlerindedir. Bu koruma da, TKHK. ve bu kapsamda yönetmelik ve tebliğ gibi işlemlerle oluşturulan tüm tüketici mevzuatı hükümlerinin uygulanması suretiyle gerçekleşecektir.

Yukarıda yapılan açıklamalarda ortaya konduğu gibi, tüketici, devre tatil sözleşmesinin tarafı olarak, "ayıplı hizmet" sunumu halinde, TKHK.m.4'ün getirdiği düzenlemeden; bedel ödemenin "taksitli" olması, sözleşmenin "kampanyalı" ya da "ön ödemeli" veya "kapıdan" gerçekleştirilmesi halinde de, TKHK.nun ilgili hü-

kümleri olarak, m.6, 7, 8 ve 9 düzenlemelerinden yararlanabilecek ve devre tatil sözleşmelerinin geçerli olarak yapılması, ancak bu düzenlemelere uyulması ile mümkün olabilecektir. Yine devre tatil edinme amaçlı tüketici kredisi sözleşmeleri de, TKHK.m.10'a tabi olacaktır. Devre tatil sözleşmeleri ile ilgili reklam ve ilanlar bakımından, yine tüketici mevzuatı kapsamında tüketicinin korunması lazım gelecektir. Bu sözleşmelerle ilgili ihtilaf ve davaların çözümünde, tüketici sorunları hakem heyetleri ile tüketici mahkemeleri yargılamasından ve harç muafiyetinden yararlanılması sözkonusu olacaktır.